

Přehled témat ke státní bakalářské zkoušce
Učitelství praktického vyučování
Pedagogika a sociální aspekty pedagogiky

- PES 1.** Charakterizujte pedagogiku jako vědu, popište pedagogické disciplíny, uveďte významné informační zdroje pro studium pedagogiky a učitelskou praxi; vysvětlete vztah mezi studiem pedagogických věd a výkonem profese učitele.
-
- PES 2.** Vysvětlete pojem výchova v širším a užším smyslu; zaměřte se na roli výchovy při formování osobnosti člověka, na její vztah k socializaci a ke kultuře; charakterizujte výchovu jako cestu k sebevýchově.
-
- PES 3.** Vysvětlete pojmy vzdělání a vzdělávání; popište roli školy ve vzdělávání; vysvětlete pojmy vzdělávací systém a školská soustava; charakterizujte českou školskou soustavu; objasněte pojem celoživotní učení. Popište mezinárodní klasifikaci stupňů ve vzdělávání ISCED.
-
- PES 4.** Charakterizujte profesi učitele, typologii učitele a vyučovacích stylů, vlastnosti a předpoklady pro výkon práce učitele, charakterizujte pedagogickou komunikaci, zaměřte se na možnosti kariérního vývoje a dalšího profesního vzdělávání pedagogických pracovníků.
-
- PES 5.** Vysvětlete význam J. A. Komenského pro dnešní pedagogiku a vzdělávání; představte důležitá díla a hlavní myšlenky jeho pedagogické koncepce; uveďte možné aplikace myšlenek J. A. Komenského pro současné vzdělávání.
-
- PES 6.** Popište možnosti začlenění tématu trvale udržitelného rozvoje do obsahu výuky; charakterizujte cíle, formy a metody environmentální výchovy; popište možné strategie rozvoje vnímavosti žáků k životnímu prostředí v rámci školy.
-
- PES 7.** Popište funkce školy, charakterizujte podpůrné sítě ve školství (úloha výchovných a kariérových poradců). Zaměřte se na odborné školství, možnosti odborného vzdělávání v kontextu se vzděláváním v EU.
-
- PES 8.** Popište model procesu výuky, stručně vysvětlete pojmy učitel, žák, obsah výuky, prostředí a vztahy mezi nimi; charakterizujte obvyklé fáze přípravy a realizace vyučování; objasněte význam vnějších a vnitřních podmínek na efektivitu vyučování.
-

PES 9. Vysvětlete pojem didaktická analýza obsahu, popište její fáze; charakterizujte kritéria kvalitní výuky a efektivního učení, popište didaktické zásady.

PES 10. Vysvětlete pojem třídní management; popište role a úkoly učitele během vyučování; uveďte možné scénáře vyučovací hodiny, vysvětlete smysl a návaznost jednotlivých fází.

PES 11. Popište fáze a důležitá témata ve vývoji pedagogického myšlení (antika, středověk, počátek novověku a reformace, osvícenství); vysvětlete vznik tradičního pojetí vzdělávání v 19. století (Herbart a herbartismus); uveďte souvislosti s dnešním vzděláváním.

PES 12. Charakterizujte příčiny vzniku reformního pedagogického hnutí; uveďte znaky alternativních škol, důležité představitele a směry; vysvětlete možnosti uplatnění alternativních a inovativních prvků v dnešním vzdělávání.

PES 13. Vysvětlete pojem kurikulum; popište didaktickou transformaci obsahu, její fáze a jednotlivé aktéry; zaměřte se na způsob stanovení kurikula v odborném vzdělávání.

PES 14. Charakterizujte transmisivní koncepci vzdělávání, její výhody a nevýhody; uveďte příklady vhodných výukových strategií ve frontální výuce (slovní monologické metody, názorně demonstrační metody, učení se z textu).

PES 15. Charakterizujte teorie vzdělávání zaměřené na psychologické aspekty procesu učení. Vysvětlete pojem konstruktivismus, popište strategie podporující konstruktivismus ve výuce.

PES 16. Charakterizujte pojem sebeřízené učení; vysvětlete význam zodpovědnosti žáka za vlastní učení; popište cyklus sebeřízeného učení; uveďte možné strategie pro podporu sebeřízení žáka ve výuce.

PES 17. Vysvětlete roli hodnocení a zpětné vazby v procesu učení; popište funkce školního hodnocení; vysvětlete pojem formativní hodnocení.

PES 18. Vysvětlete pojem cíl; popište funkce cílů z hlediska plánování výuky a řízení učení žáka; charakterizujte Bloomovu taxonomii cílů a na příkladech ilustруйте její použití.

PES 19. Popište historické počátky teorií vzdělávání zaměřených na osobnost žáka (například J. J. Rousseau, snahy reformního pedagogického hnutí, M. Montessori, A. S. Neil a antiautoritativní výchova, P. Grey a svobodné školy); uveďte možné výhody a nevýhody pedocentrického pojetí výuky.

PES 20. Charakterizujte soudobé teorie vzdělávání zaměřené na osobnost žáka (C. Rogers, A. Maslow, J. Holt aj.); popište principy a strategie nedirektivního přístupu ve výuce a roli učitele jako poradce a partnera v učení; charakterizujte zdroje autority učitele a možnosti budování vztahu se žáky.

PES 21. Popište pedagogické teorie vzdělávání zaměřené na sociální prostředí, zaměřte se na význam školního sociálního prostředí pro učení a na využití vztahu školy a společnosti. Vysvětlete pojmy sociálně angažovaná a kritická pedagogika, popište její cíle a možnosti začlenění do výuky.

PES 22. Popište znaky skupinové a kooperativní výuky; vysvětlete pojem spolupráce a pozitivní vzájemná závislost; charakterizujte význam skupiny v procesu učení; popište vhodné strategie pro podporu kooperativní práce žáků; uveďte příklady přínosů kooperativní výuky.

PES 23. Charakterizujte teorie vzdělávání zaměřené na činnost a zkušenost žáka. Vysvětlete možnosti propojení praktických činností a teoretické výuky.

PES 24. Vysvětlete pojem zkušenostní učení podle D. Kolba; popište cyklus učení, jeho vazbu na kognitivní styl žáků a možné scénáře přípravy vyučování.

PES 25. Vysvětlete pojem projektová výuka, popište historii a kořeny projektové metody, znaky projektu, jeho využití ve výuce, možná pozitiva a negativa. Navrhněte příklady témat vhodných pro projektovou výuku.

PES 26. Charakterizujte výchovu zaměřenou na formování charakteru a metody výchovy k hodnotám.

PES 27. Vysvětlete pojem školní a třídní sociální klima; popište znaky bezpečného školního prostředí a vhodné postupy, jak je možné jej budovat.

PES 28. Charakterizujte význam a využití diagnostiky v práci učitele (cíle a oblasti pedagogické diagnostiky, možnosti a rizika využívání psychologické a speciálně pedagogické diagnostiky / diagnóz v práci učitele). Popište diagnostický proces (fáze, volba metod a technik sběru diagnostických údajů, zásady diagnostikování, rizika diagnostikování žáka učitelem).

PES 29. Charakterizujte žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a uveďte z praxe příklady podpůrných opatření, která jsou jim podle aktuální školské legislativy ve vzdělávání na středních školách poskytována.

PES 30. AKTM: Definujte, co jsou aktivizační metody, a vysvětlete jejich význam v edukačním procesu. Popište třífázový model učení E-U-R. Charakterizujte 3 libovolné aktivizační metody a popište jejich aplikaci v praxi (na vybraném tématu), včetně výhod a nevýhod v edukaci.

SOCPED: Popište cíle a metody sociální pedagogiky, vysvětlete možnosti aplikace sociálních témat v odborném vzdělávání v rámci vzdělávacích oblastí, průřezových témat, klíčových kompetencí a v konkrétních předmětech.

PRERICH: Vyjmenujte nejčastější rizikové jevy, charakterizujte efektivní a neefektivní primární prevenci, její dělení, příklady metod a pracovní náplň školního metodika prevence.

PEDVOL: Popište systém zájmového vzdělávání, vysvětlete principy a metody pedagogiky volného času, uveďte příklady programů zájmového vzdělávání pro žáky středních škol.
